Raadsvoorstel

onderwerp	Richtinggevend kader Witte Kruis
zaaknummer	Z/17/277319
documentnummer	INT/26/1311589
portefeuillehouder	Mijntje Pluimers-Foeken
portefeuille	Mobiliteit en infrastructuur

1. Samenvatting

De gemeente werkt al langere tijd aan een verbetering van de verkeersafwikkeling van het Gelders Eiland in Babberich en omgeving. Het college heeft op 15 maart 2022 richtinggevend gekozen voor de ‘Doortrekking van het Witte Kruis, een nieuwe verbinding tussen de rotonde Witte Kruis en de rotonde bij 7Poort, als onderdeel van de Gebiedsoplossing.
Voorgesteld wordt om, naar aanleiding van de toezegging van de provincie van € 10 miljoen, de ‘Doortrekking van het Witte Kruis’ (eerste fase van de Gebiedsoplossing) verder uit te werken, te optimaliseren en de financiering nader uit te werken. De raad wordt gevraagd in te stemmen met de door het college eerder vastgestelde Gebiedsoplossing en de verdere uitwerking van de ‘Doortrekking van het Witte Kruis’. Daarnaast wordt de raad gevraagd het college opdracht te geven de ruimtelijke procedure te starten en de financieringsstrategie uit te werken tot een financieringsplan voor de ‘Doortrekking van het Witte Kruis’.

Aanleiding

De verkeersdruk in Babberich en op de omliggende wegen is al geruime tijd hoog. Doorgaand verkeer van en naar de A12 maakt gebruik van routes door de kern Babberich en over de Babberichseweg. Dit heeft negatieve gevolgen voor de leefbaarheid en verkeersveiligheid. De gemeente Zevenaar wil deze graag verbeteren.

Integraal proces

In het kader van het programma Sterk Bestuur en de samenvoeging van de gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar is afgesproken een Milieueffectrapport (MER) op te stellen voor het doortrekken van het Witte Kruis richting de A12. Tijdens het bestuurlijk overleg van 5 oktober 2020 tussen de gemeente en de provincie, heeft de provincie aangegeven dat een MER en een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) geen doel op zich zijn en dat een integrale aanpak belangrijker is. Daarnaast is vastgesteld dat de initiatieffase voldoende aanknopingspunten heeft opgeleverd om de volgende onderzoeksfase te starten.

Nulplus en Gebiedsoplossing

In samenspraak met de provincie is daarom integraal naar het gebied gekeken en zijn vijf verschillende verkeersoplossingen onderzocht om de verkeersoverlast bij Babberich en omgeving te beperken. Uit onderzoek blijkt dat alleen de alternatieven Nulplus en de Gebiedsoplossing bijdragen aan de hiervoor genoemde doelstelling. De overige alternatieven zijn niet uitvoerbaar of dragen niet bij aan een oplossing voor de

gestelde problemen. Tijdens het bestuurlijk overleg van 21 juni 2021 tussen de gemeente en de provincie is gekozen om de alternatieven Nulplus en de Gebiedsoplossing verder uit te werken. De raad is tijdens een informele raadsbijeenkomst op 28 september 2021 geïnformeerd over de afweging van de vijf alternatieven.

De beste en haalbare oplossing
Uit de nadere uitwerking is de Gebiedsoplossing als best haalbare alternatief naar voren gekomen, bijlage 2. De Gebiedsoplossing bestaat onder andere uit het doortrekken van het Witte Kruis vanaf de rotonde Witte Kruis over de Betuweroute naar de rotonde bij 7Poort, het afwaarderen van de Dorpstraat in Babberich en de Babberichseweg én een parallel weg langs het bestaande Witte Kruis. De Gebiedsoplossing biedt ook ruimte voor ontwikkelingen op het gebied van wonen, werken, natuur, recreatie en duurzaamheid. De verbinding tussen de rotonde Witte Kruis en de rotonde 7Poort vormt de eerste fase van de Gebiedsoplossing: de ‘Doortrekking van het Witte Kruis’. Na realisatie van deze fase kunnen de overige onderdelen van de Gebiedsoplossing verder worden ontwikkeld.

Diverse bestuurlijke stappen en informatiemomenten
- Tijdens het bestuurlijk overleg tussen de gemeente en de provincie van 13 december 2021 is de meerwaarde van de Gebiedsoplossing onderkend. Daarbij is afgesproken de Gebiedsoplossing verder uit te werken ter voorbereiding op een nog te volgen besluitvormingstraject.
- Op 21 februari 2022 is tijdens het bestuurlijk overleg tussen de gemeente en de provincie besloten een business case voor de Gebiedsoplossing op te stellen, bijlage 3.
- Op 15 maart 2022 heeft het college van B&W, naar aanleiding van het bestuurlijk overleg op 21 februari 2022, een voorkeur uitgesproken voor de Gebiedsoplossing. Onderdeel hiervan is een nieuwe verbinding tussen de rotonde Witte Kruis en de rotonde bij 7Poort (bijlage 4). De gemeenteraad is op 22 maart 2022 via een raadsinformatiebrief over deze besluiten geïnformeerd (bijlage 5).
- In de raadsinformatiebrief van 20 december 2022 (bijlage 6) is de raad geïnformeerd over de voortgang van het verkrijgen van cofinanciering vanuit verschillende lopende programma’s van het rijk en de provincie.
- Tijdens het bestuurlijk overleg tussen de gemeente en de provincie van 2 februari 2023 is kennis genomen van de businesscase van de Gebiedsontwikkeling, waarbij een koppeling is gelegd met het regioarrangement van de provincie. Daarnaast is opdracht gegeven te onderzoeken welke bijdragen vanuit beide overheden mogelijk zijn.
- Op 8 februari 2023 is de raad tijdens een informele raadsbijeenkomst geïnformeerd over het proces, de keuze voor de Gebiedsoplossing en de bijbehorende businesscase.

- Op 26 oktober 2023 heeft de provincie tijdens een bestuurlijk overleg met de gemeente aangegeven geen financiële middelen beschikbaar te willen stellen voor de Gebiedsontwikkeling.
- Tijdens de bestuurlijke overleggen van 15 januari, 17 april en 8 december 2025 is het belang van de Gebiedsoplossing onder de aandacht gebracht bij de provincie. Dit heeft geleid tot de brief van 11 maart 2026 van de provincie Gelderland (bijlage 7), waarin onder voorwaarden een bijdrage van € 10 miljoen beschikbaar wordt gesteld voor de realisatie van de 'Doortrekking van het Witte Kruis'. In de raadsinformatiebrief van 19 mei 2026 (bijlage 8) bent u hierover geïnformeerd.
  Aan de gemeente Zevenaar nu de taak om door te pakken en te komen tot een haalbaar project wetende dat er minimaal € 10 miljoen aangevuld moet worden.
- Op 2 september heeft een besloten beeldvormende raadsvergadering plaatsgevonden om de raad te informeren over de ontwikkelingen tot dat moment, de verkregen inzichten, mogelijke (financiële) afwegingen en het vervolgproces. Tijdens de raadsvergadering van 28 oktober 2026 heeft u besloten de geheimhouding van de besloten raadsvergadering op te heffen.

2. Beoogd effect

Te komen tot maatregelen om de (verkeers)problemen van het Gelders Eiland, Babberich en omgeving op te lossen en hierbij in eerste instantie te focussen op de 'Doortrekking van het Witte Kruis' op de korte termijn als onderdeel van de Gebiedsoplossing voor de langere termijn.

3. Argumenten

1.1 *Een principebesluit biedt bestuurlijke duidelijkheid over de gewenste ontwikkelrichting van de 'Doortrekking van het Witte Kruis'.*

Een principebesluit bevestigt de koers van de gemeente en biedt duidelijkheid aan inwoners, partners en andere overheden. Daarnaast versterkt het de positie van de gemeente in het vervolgtraject en bevordert het de voortgang van het project.

1.2 *De 'Doortrekking van het Witte Kruis' is als onderdeel van de Gebiedsoplossing in 2022 al bestuurlijk vastgesteld en vormt daarmee een logisch vertrekpunt voor de volgende planfase.*

Tijdens een bestuurlijk overleg tussen de provincie en de gemeente Zevenaar op 21 februari 2022 is gekozen voor de Gebiedsoplossing. Het college heeft op 15 maart 2022 deze keuze bevestigd en de raad daar op 22 maart 2022 over geïnformeerd. Deze keuze ligt ook ten grondslag aan de provinciale bijdrage van € 10 miljoen voor de 'Doortrekking van het Witte Kruis' als onderdeel van de Gebiedsoplossing. Verdere uitwerking en mogelijke optimalisaties zijn nodig om de haalbaarheid, effecten en uitvoerbaarheid inzichtelijk te maken en te komen tot een onderbouwd vervolgvoorstel.

1.3 *Een duidelijke voorkeursrichting zorgt voor voortgang en doelmatige inzet van middelen.*
Door vast te houden aan de bestuurlijk gekozen voorkeursrichting (‘Doortrekking van het Witte Kruis’) ontstaat een helder kader voor de planuitwerking. Dit voorkomt onnodige onderzoeken naar alternatieven, beperkt de doorlooptijd en kosten en draagt bij aan het behoud van de financiële waarde van de provinciale bijdrage. Om deze reden wordt ook uitgegaan van een viaduct en wordt een tunnelvariant niet verder onderzocht.
Voor de afweging tussen een tunnel en een viaduct wordt verwezen naar bijlage 9. Waarbij de belangrijkste overweging is dat de veel hogere investeringskosten en daarbij horende risico’s van een tunnel niet opwegen tegen voordelen ten aanzien van de ruimtelijke inpassing.

1.4 *Binnen de ‘Doortrekking van het Witte Kruis’ zijn optimalisaties mogelijk.*
De nadere uitwerking van mogelijke optimalisaties, bijvoorbeeld een extra fietsverbinding over de Betuweroute en een onderdoorgang ter hoogte van de Sleeg, maakt het mogelijk om ruimtelijke, verkeerskundige en financiële effecten zorgvuldig af te wegen. Dit vormt de basis voor een zorgvuldig onderbouwde en breed gedragen definitieve inrichting.

2.1 Een principebesluit biedt het benodigde mandaat voor verdere uitwerking en het opstarten van een
ruimtelijke procedure en participatieproces.
Hierdoor kunnen onderzoeken, planuitwerkingen en gesprekken met samenwerkingspartners en de
omgeving gericht worden opgestart en voortgezet. Eerder afgewogen alternatieven hoeven daarbij
niet opnieuw te worden betrokken. Dit zorgt voor een efficiënte inzet van capaciteit en draagt bij aan
een voortvarende uitvoering van het project.

2.2 De raad behoudt zijn kaderstellende en besluitvormende rol.
De raad wordt gedurende het vervolgproces actief betrokken en behoudt zijn kaderstellende en
besluitvormende rol onder andere bij de besluitvorming tijdens de ruimtelijke procedure. De nu
voorgestelde richting laat ruimte om bij toekomstige besluiten op basis van nadere uitwerking en
aanvullende informatie een afgewogen keuze te maken.

3.1 *Financieel inzicht is noodzakelijk voor een zorgvuldige besluitvorming.*
Een vergelijking van de mogelijke optimalisaties biedt inzicht in de financiële consequenties en
ondersteunt een afgewogen keuze voor een definitief ontwerp.

3.2 Een onderbouwde kostenraming versterkt de mogelijkheden van de gemeente voor cofinanciering.

Om in aanmerking te komen voor cofinanciering is een verdere financiële onderbouwing noodzakelijk.

Voor gesprekken met subsidieverstrekkers en andere financiële partners is een actuele en

onderbouwde kostenraming noodzakelijk. Dit vergroot de kans op aanvullende financiering.

3.3 Cofinanciering vermindert de druk op de gemeentelijke begroting.

Gelet op het regionale en maatschappelijke belang van het project ligt een bijdrage van meerdere

overheden en partners voor de hand. Een tijdig financieringsplan vergroot de mogelijkheden om

aan te sluiten bij toekomstige subsidie- en investeringsprogramma's.

4. Kanttekeningen

1.1 *Verdere planuitwerking vraagt om investeringen zonder zekerheid over realisatie.*

De uitwerking van de ‘Doortrekking van het Witte Kruis’ brengt aanvullende kosten met zich mee (minimaal € 10 miljoen), terwijl nog geen definitief besluit over de uitvoering is genomen. Daarmee kunnen verwachtingen naar de omgeving over de realisatie ontstaan die mogelijk niet (volledig) kunnen worden waargemaakt.

3.1 Beschikbaarheid van cofinanciering is onzeker.

De financieringsstrategie gaat uit van bijdragen van derden (zie financiële gevolgen). De omvang en

beschikbaarheid daarvan zijn op dit moment nog niet zeker. Als aanvullende financiering uitblijft, kan

dit leiden tot een hogere gemeentelijke bijdragen.

5. Alternatieven

In het verleden is onderzoek gedaan naar mogelijke varianten om de overlast in Babberich en de Babberichseweg te beperken. Hiervoor is een variantenstudie uitgevoerd, waarbij de varianten zijn beoordeeld op het gebied van verkeersbereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid. De varianten Nulplus en de Gebiedsoplossing scoorden het hoogst als het gaat om effectiviteit en het oplossend vermogend. Tijdens het bestuurlijk overleg tussen de gemeente en de provincie Gelderland op 21 juni 2021 is besloten om deze twee varianten verder uit te werken. Dit heeft geleid tot een bestuurlijk besluit van 21 februari 2022 om de Gebiedsoplossing als voorkeursalternatief vast te stellen. Het college van B&W heeft

deze keuze op 15 maart 2022 bevestigd en de gemeenteraad hierover geïnformeerd via een raadsinformatiebrief.

Voor de kruising van de Betuweroute binnen de Gebiedsoplossing zijn zowel een viaduct als een tunnel onderzocht. Op basis van de huidige inzichten, zoals beschreven in de afwegingsnotitie (bijlage 9), kan worden geconcludeerd dat een onderdoorgang gepaard gaat met aanzienlijk hogere investeringskosten en een hoger risicoprofiel dan een viaduct. Gelet op de omvang van het kostenverschil (> € 25 miljoen) en de aanwezige onzekerheden wordt geadviseerd de verdere planuitwerking te richten op de viaductvariant en deze zorgvuldig in te passen in de omgeving. Een verdere uitwerking van de onderdoorgang wordt daarbij op dit moment niet doelmatig geacht, omdat de meerkosten niet in verhouding staan tot de maatschappelijke meerwaarde.

6. Planning en evaluatie

Na vaststelling van dit voorstel wordt de procedure voor het wijzigen van het omgevingsplan gestart. Vervolgens wordt de voorkeursvariant nader uitgewerkt, inclusief optimalisaties, inpassingsmaatregelen, geluidmaatregelen, onderzoeken en een financiële onderbouwing. Parallel hieraan wordt het participatietraject doorlopen. De resultaten worden verwerkt in een projectbesluit en een financieel voorstel, die ter besluitvorming aan college en raad worden voorgelegd.

7. Communicatie

Wij betrekken omwonenden, ondernemers en maatschappelijke partners (zoals de dorpsraad) actief bij het vervolg. De gekozen voorkeursvariant vormt hierbij de heldere randvoorwaarde. Wij communiceren vooraf helder over de speelruimte. Zo weet iedereen precies waar invloed op mogelijk is. Dit zorgt voor een goed participatieproces met reële verwachtingen. De participatie richt zich in ieder geval op:

- omwonenden;
- ondernemers;
- grondeigenaren;
- maatschappelijke- en belangenorganisaties;
- betrokken overheden.

De inbreng uit het participatieproces wordt, waar mogelijk en passend binnen de vastgestelde voorkeursvariant, betrokken bij de verdere planuitwerking en besluitvorming. Hiermee wordt toegewerkt naar een zorgvuldig afgewogen en maatschappelijk uitvoerbaar projectbesluit.

Financiële gevolgen

Op basis van de huidige SSK-raming bedraagt de investeringsopgave voor de ‘Doortrekking van het Witte Kruis’ minimaal € 20 miljoen (prijspeil 2025, nauwkeurigheid ±30%). Dit betekent dat de uiteindelijke kosten 30% lager of hoger

kunnen uitvallen dan de huidige raming. Bij deze raming is uitgegaan van een viaduct als ongelijkvloerse kruising.

Van een tunnelvariant wordt afgezien omdat de meerkosten van ongeveer € 25 miljoen niet in verhouding staan tot de maatschappelijke meerwaarde. De beschikbare middelen kunnen effectiever worden ingezet voor maatregelen die direct bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving, zoals geluidschermen en een hoogwaardige landschappelijke inpassing.
Daartegenover staat de bijdrage van € 10 miljoen van de provincie Gelderland. Voor een financieel haalbare realisatie resteert daarmee een financieringsopgave van minimaal € 10 miljoen. In de vervolgfase wordt daarom een financieringsstrategie uitgewerkt, gericht op het verwerven van aanvullende bijdragen van het rijk, de provincie, regionale partners en relevante subsidieregelingen. De financieringsstrategie onderzoekt de financiering uit:

- een bijdrage van de provincie voor uitbreiding van het fietsnetwerk;
- een bijdrage van het rijk voor bovenwijkse infrastructuur vanuit de regeling Woningbouw & Mobiliteit;
- een bijdragen van het rijk voor militaire infrastructuur;
- een bijdrage voor ruimtelijke ontwikkelingen uit het Fonds Bovenwijkse Voorzieningen of de GREX;
- aanvullende financieringsmogelijkheden uit programma's op het gebied van regionale economie en bereikbaarheid, verkeersveiligheid of leefmilieu;
- overige financiële bijdragen van diverse overheden zowel nationaal als internationaal;
- een financiële bijdrage uit de gemeentelijke begroting.

Hiermee wordt toegewerkt naar een uitvoerbaar financieel plan en project.

8. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Bijlage 1	Z/17277319/INT/26/1311588	Raadsbesluit Witte Kruis richtinggevend
Bijlage 2	Z/17/277319/INT/22/1085098	Verkenning Gebiedsaanpak Babberich en omgeving
Bijlage 3	Z/17/277319/INT/26/ 1313380	Verslag Bestuurlijk Overleg Zevenaar-Provincie d.d. 21 februari 2022
Bijlage 4	Z/17/277319 - ADV/22/1082028	Collegebesluit MER Witte Kruis/Gebiedsaanpak Babberich
Bijlage 5	Z/17/277319/ADV/22/1082029	RIB Gebiedsaanpak Babberich
Bijlage 6	Z/17/277319/INT/26/1313368	RIB 2022-081 Stand van zaken Gebiedsoplossing Babberich
Bijlage 7	Z/17/277319/INK/26/1291349	Brief Provincie Witte Kruis voorwaarden bijdrage provincie Gelderland
Bijlage 8	Z/17/277319/ADV/26/1288605	RIB Witte Kruis over financiële tegemoetkoming provincie

Bijlage 9	Z/17277319/INT/26/1313355	Afweging tunnel versus viaduct

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk